

Bruselj, 28. november 2024
(OR. en)

16343/24

LIMITE

JAI 1782

DOPIS O TOČKI POD „A“

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta

Prejemnik: Svet

Št. predh. dok.: 15932/24, 16319/24

Zadeva: Strateške smernice za zakonodajno in operativno načrtovanje na območju svobode, varnosti in pravice
– odobritev

1. Odbor stalnih predstavnikov se je 27. novembra 2024 dogovoril o priloženem osnutku strateških smernic za zakonodajno in operativno načrtovanje na območju svobode, varnosti in pravice.
2. Svet za pravosodje in notranje zadeve naj te strateške smernice potrdi na seji 12. decembra 2024.

Osnutek strateških smernic
za zakonodajno in operativno načrtovanje na območju svobode, varnosti in pravice

Strateške smernice, predvidene v Pogodbi, so pomemben instrument za določanje usmeritev politik EU na območju svobode, varnosti in pravice.

V novi strateški agendi so določene smernice in izražen poziv institucijam EU, naj v naslednjem zakonodajnem ciklu izvedejo te prednostne naloge ter pri tem spoštujejo institucionalno ravnovesje pristojnosti, kot je določeno v Pogodbah, ter načela prenosa pristojnosti, subsidiarnosti in sorazmernosti.

Kot je določeno v členu 2 PEU, Evropska unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov in pripadnic manjšin. Osrednje načelo delovanja območja svobode, varnosti in pravice bosta še naprej ohranjanje spoštovanja pravne države, temeljnih pravic iz Listine o temeljnih pravicah in demokratičnih vrednot ter skladnost s sodno prakso Sodišča.

Evropska unija je območje svobode, varnosti in pravice, na katerem se spoštujejo temeljne pravice ter različni pravni sistemi in tradicije držav članic. Značilnost tega območja je, da ni nadzora na notranjih mejah ter da velja skupna politika o azilu, priseljevanju in nadzoru zunanje meje, ki temelji na načelu solidarnosti in poštene delitve odgovornosti, vključno s finančnimi posledicami, med državami članicami. Na njem naj bi se zagotavljala visoka stopnja varnosti, in sicer z ukrepi za preprečevanje hudega in organiziranega kriminala, rasizma in ksenofobije ter terorizma, radikalizacije in nasilnega ekstremizma ter boj proti njim, med drugim z okrepitvijo čezmejnega sodelovanja na področju odkrivanja in pregona ter pravosodnega sodelovanja, brez vplivanja na izvajanje odgovornosti držav članic za ohranjanje javnega reda in miru ter predvsem ob spoštovanju njihove odgovornosti za zagotavljanje notranje varnosti.

Na tej podlagi bodo za delo na območju svobode, varnosti in pravice v prihodnjih letih veljale naslednje strateške smernice za zakonodajno in operativno načrtovanje:

1. V zadnjem zakonodajnem obdobju je bilo opravljenega veliko dela za razvoj politik, ki zagotavljajo delovanje območja svobode, varnosti in pravice. Zdaj bi si bilo treba prizadevati predvsem za skladno in učinkovito izvajanje sprejete zakonodaje in že uvedenih ukrepov politik, z doslednim sodelovanjem vseh zadevnih deležnikov, tako da bo ohranjena visoka raven vzajemnega zaupanja. Istočasno bo EU ohranila v prihodnost usmerjeno vizijo, da bi se lahko spoprijela z dolgotrajnimi in prihodnjimi izzivi ter tako zagotovila, da bo pripravljena na realnost današnjega in jutrišnjega sveta – tj. hitro spreminjajočo se geopolitično, varnostno, migracijsko, tehnološko in gospodarsko krajino – ter se ji bo sposobna prilagajati.
2. Ključno bo, da se zagotovi, da bodo izvajanje, prihodnji cilji in večje obveznosti držav članic podprti s sredstvi EU. Brez poseganja v prihodnja pogajanja bo treba te prednostne naloge upoštevati v naslednjem večletnem finančnem okviru Unije, da bo proračun EU primeren za prihodnost ter da bodo odzivi na evropske izzive evropski, kar se odraža tudi v strateški agendi 2024–2029.
3. Izpostaviti je treba pomen svobodnega gibanja oseb, ki je ena od štirih svoboščin. Dobro delujoče schengensko območje je v skupnem interesu in v njegovem okviru bodo vsi ukrepi osredotočeni na svobodo in varnost naših državljanov in državljanek. EU bo zagotavljala visoko raven varnosti, predvsem z nadzorom zunanjih meja, pa tudi s sodelovanjem med organi držav članic, pristojnimi za varnost in migracije. Ponovno je treba opozoriti, kako pomembno je pravilno delovanje schengenskega območja v skladu z revidiranim zakonikom o schengenskih mejah. Ponovna uvedba nadzora na notranjih mejah je začasni ukrep v skrajni sili, ki je nujen in sorazmeren identificirani grožnji, ter državam članicam v skladu s schengenskim pravnim redom omogoča, da poskrbijo za notranjo varnost.

4. Za zagotovitev, da območje uspešno in učinkovito deluje brez nadzora na notranjih mejah ter da je enotno in skladno, kar je bistveni element območja svobode, varnosti in pravice, bi moral Svet v sodelovanju z drugimi institucijami in ustreznimi agencijami še naprej krepiti njegovo upravljanje ter razvoj in izvajanje njegovega regulativnega okvira, ob doslednem upoštevanju protokolov na področju pravosodja in notranjih zadev ter vloge Schengenskega sveta in specifičnega položaja pridruženih schengenskih držav v njem. Poleg tega se je treba osredotočiti na bolj strateške razprave, vključno z operativnim nadaljnjim ukrepanjem glede odkritih pomanjkljivosti.
5. Evropsko integrirano upravljanje meja je izredno pomembno za zagotovitev, da bo schengensko območje popolnoma delovalo, med drugim z zaježitvijo nezakonitih prehodov meja in nedovoljenega gibanja med državami članicami ter bojem proti zlorabam in njihovim preprečevanjem. O tem, kdo vstopi v Evropo, odločajo države članice, ne tihotapci ali sovražni zunanji akterji, in Unija mora mobilizirati vsa orodja, ki jih ima na razpolago, za podpiranje držav članic pri njihovi osnovni odgovornosti, da varujejo zunanje meje in zagotavljajo varnost. Zato je ključno, da se na zunanjih mejah upravlja in nadalje izboljša eden od najsodobnejših in najuspešnejših sistemov upravljanja meja na svetu. Pri razvoju skupnih najnižjih standardov za varovanje meje bi bilo treba doseči napredek.
6. Interoperabilnost omogoča vzajemno izmenjavo informacij, poleg tega pa znatno prispeva k preprečevanju, odkrivanju, preiskovanju in pregonu terorizma in hudih kaznivih dejanj. Evropska unija je še naprej zavezana upravljanju in nadaljnjemu izboljšanju sistemov upravljanja zunanjih meja ter decentraliziranih sistemov za izmenjavo informacij na področju odkrivanja in pregona, ki bodo še močnejši, ko bodo postopoma začele delovati različne komponente popolnoma interoperabilne informacijske arhitekture, ki bo skladna s temeljnimi pravicami in zlasti varstvom osebnih podatkov.

7. Hkrati bo bolj strateška uporaba vizumske politike Unije prispevala k odpornosti schengenskega območja, predvsem kar zadeva preprečevanje zlorab vizumskega režima EU, pa tudi zadostno uporabo vzvoda EU v odnosu do tretjih držav. Zato bi bilo treba oblikovati novo strategijo za vizumsko politiko EU in Komisijo pozivamo, naj jo začne pripravljati in pri tem tesno sodeluje z državami članicami.
8. Evropska unija si mora še naprej odločno prizadevati, da bi onemogočila poslovni model trgovcev z ljudmi in tihotapskih mrež ter premagala povezane izzive, pa tudi da bi odpravila temeljne vzroke za neregularne migracije, s čimer bi preprečila, da bi se ljudje podajali na nevarne poti. V ta namen bo Evropska unija v okviru preventivnega pristopa še naprej pozorno spremljala vse migracijske poti, tako v Evropsko unijo kot iz nje. Še naprej bo vzpostavljala vzajemno koristna, ambiciozna in trajna celovita partnerstva z izvornimi in tranzitnimi državami, vključno s partnerstvi za meje in varnost z našimi sosedi in državami po vsem svetu, ki bodo vključevala boj proti tihotapljenju migrantov, pa tudi zakonite poti v skladu z nacionalnimi pristojnostmi in vzajemnimi potrebami tretjih držav in držav članic. Komisija naj se posvetuje s Svetom in državami članicami glede različnih zamisli, kako bi lahko strateško optimizirali, razvijali in izvajali taka partnerstva.
9. Istočasno bodo preučeni novi načini za preprečevanje neregularnih migracij in boj proti njim v skladu z mednarodnim pravom, pri čemer bo poskrbljeno, da bodo rešitve trajne ter da ne bodo vzpostavljene nove migracijske poti ali dodatni pritiski. S pristopom, usmerjenim na posamezne poti, si je treba skupaj z IOM, UNCHR in drugimi ustreznimi deležniki prizadevati za boljše odzivanje na mešane migracijske tokove ter v okviru pristopa, usmerjenega na celotno pot, zagotoviti, da so vzpostavljeni učinkoviti nacionalni azilni in migracijski sistemi. Komisija naj glede teh zadev dejavno sodeluje z državami članicami, da bi olajšala njihovo izvajanje in po potrebi predlagala pobude.

10. Države članice, ki se soočajo z novimi vrstami nevarnosti, kot je instrumentalizacija migrantov in migrantk, ter sovražnimi akterji na zunanjih mejah EU, morajo biti sposobne, da se učinkovito zoperstavijo takim dejavnostim in zagotovijo stabilnost in varnost Unije. Zato bo Unija poiskala skupne rešitve za okrepitev pravnega okvira EU za obravnavanje teh groženj in varnostnih izzivov, ki vplivajo na upravljanje azila in meja. Evropska unija je odločena, da se bo borila proti hibridnim napadom na svoje zunanje meje, ki jih izvajata Rusija in Belorusija. Njima ali drugim sovražnim tretjim državam ne smemo dovoliti, da bi zlorabliale naše vrednote, vključno s pravico do azila, in spodkopavale naše demokracije.
11. Zaradi novega zakonodajnega okvira o azilu, migracijah in schengnu bo začetek zakonodajnega cikla 2024–2029 zaznamovala tudi usmerjenost v učinkovito implementiranje sprejete zakonodaje EU – prenovljenega skupnega evropskega azilnega sistema in revidiranega schengenskega pravnega reda – ter uporabo obstoječe zakonodaje. Evropska unija in njene države članice morajo obenem zagotoviti, da so tisti, ki nimajo pravice do bivanja, dejansko poslani nazaj. V ta namen bomo s hitro nadgradnjo našega pravnega sistema in naših zmogljivosti ter uporabo notranjih in zunanjih orodij, ki jih imamo na voljo, razvili in implementirali doslednejši in celovitejši pristop k vračanju. Uspešna politika vračanja je temeljni steber celovitega in verodostojnega azilnega in migracijskega sistema EU.
12. Razvijanje in izvajanje vseh novih ukrepov za reševanje migracijskih izzivov mora biti popolnoma skladno s pravom EU in Listino o temeljnih pravicah, vključno z načelom nevračanja, ter z mednarodnimi pravnimi obveznostmi, pri tem pa je treba spoštovati tudi odgovornosti držav članic za ohranjanje javnega reda in miru ter zagotavljanje notranje varnosti v skladu s Pogodbama.

13. Dobro upravljan sistem migracij je bistven za učinkovito preprečevanje neregularnih migracij. Zato bi si bilo treba ob doslednem spoštovanju nacionalnih pristojnosti še naprej prizadevati za varne in zakonite poti, ki so ključne za regularne in urejene migracije.
14. Evropska unija ostaja zavezana, da bo pomagala osebam, ki pred rusko vojno agresijo proti Ukrajini bežijo v Evropsko unijo, in je pripravljena zagotoviti potrebno pravno varnost za nadaljnje obvladovanje teh razmer, dokler bo potrebno. Pri tem bo EU v duhu solidarnosti upoštevala potrebe po varovanju in razmere v vseh državah članicah ter njihove zmogljivosti.
15. Huda kazniva dejanja in organizirani kriminal, vključno z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, ogrožajo delovanje območja svobode, varnosti in pravice. Ogrožajo varnost državljanov in državljanek ter spodkopavajo pravno državo. S političnimi pobudami bi bilo treba spremeniti perspektive o tem, kam bi bilo treba usmeriti prizadevanja za boj proti kriminalu, pri čemer bi bilo treba upoštevati legitimne interese žrtev in družbe za zaščito pred kriminalom. Da bi se lahko učinkovito zoperstavili hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu, je treba kriminalnim združbam odvzeti njihova sredstva, prekiniti nezakonite finančne tokove ter se spoprijeti s kriminalnimi dejavnostmi v zaporih. Povečati moramo odpornost družbe proti organiziranemu kriminalu ter v ta namen spodbujati javno-zasebna partnerstva, kot je zavezništvo evropskih pristanišč, s čimer bi izboljšali odpornost logističnih vozlišč. Poleg tega bi morali spodbujati upravni pristop, predvsem zato, da bi kriminalnim združbam preprečili infiltracijo v zakonito gospodarstvo ter novačenje mladoletnih oseb in oseb v ranljivem položaju. Omogočanje organom odkrivanja in pregona, da ob spoštovanju temeljnih pravic uporabljajo umetno inteligenco, med drugim za analiziranje velikih količin podatkov, bi lahko bilo koristno za preprečevanje kriminala in boj proti njemu, in to možnost bi bilo treba nadalje preučiti. Bistveno je tudi, da Evropska večdisciplinarna platforma proti grožnjam kriminala (EMPACT) ostane temeljni kamen operativnega ukrepanja EU za boj proti organiziranemu kriminalu ter da se ji namenjujejo sredstva. Strategije in orodja za preprečevanje kriminala, kot sta Evropska mreža za preprečevanje kriminala (EUCPN) in Evropska mreža za upravni pristop (ENAA), bi morale biti sestavni del prizadevanj EU za boj proti kriminalu.

16. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti boju proti korupciji ter spodbujanju integritete kot delu splošnega pristopa EU, ki zajema ukrepe v razponu od preprečevanja in analiziranja do zatiranja korupcije, s poudarkom na večji preglednosti in integriteti institucij EU in držav članic, tako v javnem kot zasebnem sektorju.
17. Europol in Eurojust bosta imela še naprej ključno vlogo v boju proti čezmejnemu organiziranemu kriminalu, saj vse ustrezne pravosodne organe ter organe odkrivanja in pregona podpirata pri njihovem delovanju. Ker kriminalne združbe in kriminalne dejavnosti segajo daleč prek meja EU, je bistveno na ravni EU in na ravni držav članic dodatno izboljšati sodelovanje na področju odkrivanja in pregona ter pravosodno sodelovanje s tretjimi državami.
18. Strukturiran dialog o notranji varnosti med EU in Ukrajino se je izkazal za koristnega za ublažitev posledic, ki bi jih ruska neizzvana in neupravičena vojna agresija proti Ukrajini lahko imela za notranjo varnosti, in sprejete ukrepe bi bilo treba nadalje izvajati.
19. Boj proti kriminalu na spletu in zunaj njega je osrednji del zagotavljanja notranje varnosti EU in Sodišče je v tem okviru že odločilo o več zadevah. V zvezi s tem bi morali biti rezultati dela skupine na visoki ravni za dostop do podatkov za učinkovito odkrivanje in pregon ter njena priporočila podlaga za politično in praktično prihodnje usmerjanje evropske vizije o učinkovitem dostopu do podatkov za namene odkrivanja in pregona. Komisija naj zato pripravi časovni načrt za uresničitev teh priporočil.

20. Evropska unija bo odločneje pristopila k preprečevanju terorizma, radikalizacije, dezinformacij, nasilnega ekstremizma in nedemokratskih teženj na spletu in drugje ter boju proti njim, ter bo ohranjala svoje skupne vrednote in evropski način življenja. Še naprej se bomo borili proti financiranju vseh oblik terorizma ter si prizadevali za omejitev dostopa do finančnih virov in okrepljeno izmenjavo informacij. Zdaj je pravi trenutek, da v podporo našemu odločnemu pristopu pripravimo novo agendo za boj proti terorizmu, ki bo zajemala celovit nabor politik in ukrepov za reševanje novih in trdovratnih izzivov ter okrepitev kolektivne varnosti in odpornosti EU. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti žrtvam terorizma. Poleg tega bo Evropska unija spodbujala sodelovanje med državami članicami in mednarodno sodelovanje na tem področju. Ključnega pomena bo boj proti hibridnim grožnjam zunanjih akterjev, tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju ter dezinformacijam, napačnim informacijam in vsem oblikam sovraštva.
21. Evropska unija bo podpirala države članice v njihovih prizadevanjih za boj proti rasizmu in antisemitizmu ter negovanje judovskega načina življenja.
22. Evropska unija se v zadnjih letih sooča z vse več izzivi zaradi medsektorskih in čezmejnih kriz, vključno z velikimi naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzročata človek, pa tudi konflikti v bližini njenih zunanjih meja. Zaradi podnebnih sprememb in spreminjajočega se varnostnega okolja v Evropi in po svetu so se številni od teh izzivov zaostri in se bodo še zaostrovali. Zato bi bilo treba sprejeti pobude na področju pravosodja in notranjih zadev, ki naj bi prispevale h krepitvi pripravljenosti na krize in odzivanja nanje na ravni EU s pristopom, ki upošteva vse nevarnosti in celotno družbo, ter v skladu z načelom subsidiarnosti in ob doslednem spoštovanju pristojnosti držav članic. Te pobude bi morale sovpadati z dodatno krepitvijo civilne zaščite, da bi bili naši državljani in državljanke varnejši pred nesrečami, ki jih povzroči človek, in naravnimi nesrečami. Da bi dosegli višjo raven odpornosti, sta potrebna tesnejše sodelovanje ter izmenjava dobrih praks in virov na ravni EU in držav članic.

23. Institucije in države članice EU so skupaj odgovorne za spodbujanje in varovanje pravne države v okviru prava EU, kar je temeljni in osnovni pogoj za učinkovitost prizadevanj za reševanje izzivov, s katerimi se sooča Unija, tudi na območju svobode, varnosti in pravice. Zato se zavezujemo, da si bomo z vsemi razpoložljivimi orodji v skladu s Pogodbama skupaj prizadevali za spoštovanje pravne države v EU.
24. Ministri in ministrice za pravosodje bodo poleg rednega dialoga Sveta o pravni državi, ki poteka v okviru Sveta za splošne zadeve, in brez poseganja v njegovo horizontalno vlogo in odgovornosti, nadaljevali posebne tematske razprave o vprašanjih, povezanih s pravno državo, ki so v njihovi pristojnosti in so izpostavljena v letnem poročilu Komisije o pravni državi. Take razprave dopolnjujejo letni dialog Sveta o pravni državi ter bodo prispevale k izmenjavi najboljših praks in opredelitvi vprašanj, ki si zaslužijo pozornost in v zvezi s katerimi je treba ukrepati, kot je ustrezno in skladno s Pogodbama, da bi med drugim zagotovili dostop do pravnega varstva na neodvisnih sodiščih, pravno varnost in na ljudi osredotočen pristop v pravosodnih sistemih. To bo obenem dodatno okrepilo medsebojno zaupanje, ki je podlaga za razvoj politik na področju pravosodja in notranjih zadev, ki temeljijo na načelu vzajemnega priznavanja.
25. Poleg zagotavljanja spoštovanja pravne države je ključno tudi podpiranje in zagotavljanje spoštovanja Listine o temeljnih pravicah na vseh ustreznih področjih delovanja. Zato bi bilo treba v okviru pravosodnih politik razviti in izvajati ukrepe za varstvo temeljnih pravic, vključno s pravico do enakosti in nediskriminacije, pri tem pa upoštevati ustrezno strokovno znanje in delo Agencije za temeljne pravice.

26. Pravosodno sodelovanje po vsej EU je ključni cilj na območju svobode, varnosti in pravice. Nemoteno delovanje območja pravice je bistvenega pomena in vzajemno priznavanje sodb in sodnih odločb po vsej EU na podlagi vzajemnega zaupanja v nacionalne sisteme je še vedno temelj pravosodnega sodelovanja, saj to nenazadnje služi varstvu temeljnih pravic. Hkrati je spoštovanje pravnih sistemov in tradicij držav članic ključno načelo, ki se uporablja za vso zakonodajo na področju pravosodja.
27. V podporo tem prizadevanjem in ob doslednem spoštovanju pristojnosti držav članic v zvezi z organizacijo njihovih pravosodnih sistemov bi morala strategija na področju e-pravosodja za obdobje 2024–2028 usmerjati sedanjo digitalno preobrazbo na področju pravosodja po vsej Evropski uniji. Hkrati je treba ob upoštevanju akta o umetni inteligenci razmisliti o uporabi umetne inteligence v pravosodju.
28. Digitalizacija z vključevanjem tehnologije v pravni sistem spreminja pravosodje in pravosodno sodelovanje. Z aktualnim digitalnim razvojem bi si bilo treba prizadevati za večjo dostopnost pravnega varstva, izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti pravosodnega sistema, podporo pravosodnim delavcem in delavkam pri njihovem delu ter tesnejše povezovanje z državljani in državljanke, da bi tako zagotovili boljše pravosodne storitve za vse. V tem smislu se z uporabo umetne inteligence v pravosodnih sistemih ponujajo izjemne možnosti za dodatno olajšanje in izboljšanje dostopa do pravnega varstva po vsej EU. Vendar je orodja umetne inteligence treba uporabljati previdno, v skladu s pristopom, ki temelji na temeljnih pravicah in oceni tveganja, ter zagotoviti, da uporabniki in uporabnice niso preobremenjeni. Zagotoviti je treba, da se umetna inteligenca razvija in uporablja na vključujoč in trajnosten način, ob spoštovanju zasebnosti in osredotočeno na človeka. Umetna inteligenca lahko podpira odločanje sodnikov in sodnic, vendar ga ne bi smela nadomestiti: končne odločitve mora sprejemati človek.
29. Pri tem je varstvo podatkov ključno za zagotavljanje pravic posameznikov in posameznic, tudi s podpiranjem nadzornih organov na ravni EU in nacionalni ravni.

30. Bistveno je, da institucije EU skupaj strukturirano in celovito razmislijo o vseh vidikih kazenskega in civilnega prava EU, tudi o okrepitvi notranje doslednosti na teh področjih in njune usklajenosti s tesno povezanimi instrumenti. Prizadevati bi si bilo treba predvsem za celovito izvajanje obstoječega pravnega reda, nove pobude pa bi morale temeljiti na jasnih dokazih o njihovi dodani vrednosti.
31. EU je zaradi dolgotrajnega in poglobljenega sodelovanja na področju civilnega prava s celovitim sklopom pravnih instrumentov edinstveno skupno pravno območje. Dobro delujoče pravno območje, vključno s trdnim in učinkovitim pravnim okvirom ter poštenimi in zanesljivimi postopki, je ključno sredstvo EU pri varovanju pravic posameznikov in posameznic ter zagotavljanju konkurenčnosti. Nenehno si je treba prizadevati za omogočanje lažjega dostopa do pravnega varstva in pri tem posebno pozornost namenjati najbolj ranljivim.
32. Spodbujanje gospodarske konkurenčnosti, krepitev unije kapitalskih trgov in prispevanje k razvoju prijaznega okolja za poslovanje podjetij v EU so bistvenega pomena za zagotavljanje gospodarske rasti in blaginje. Pri tem je ključen dejavnik pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah. V ta namen je med drugim treba izboljšati pravno varnost in predvidljivost pravnega okolja ter zagotoviti boljši dostop do informacij. Prednost bi bilo treba dati pravilnemu in učinkovitemu izvajanju in izvrševanju obstoječe zakonodaje Unije ter temeljiti oceni njene uporabe in delovanja, pri tem pa upoštevati tudi vidike konkurenčnosti. Vse nove zakonodajne pobude morajo temeljiti na dokazih o jasni dodani vrednosti ter na praktičnih potrebah državljanov in državljanek ter podjetij, hkrati pa med drugim prispevati k zmanjšanju upravnega bremena za podjetja in poenostavitvi pravnega okvira.

33. Na področju kazenskega prava bi morala prednostna naloga še naprej biti pravosodni odziv na organizirani kriminal in posebej hude oblike kriminala ter boj proti korupciji. Prav tako bi bilo še naprej treba posebno pozornost namenjati boju proti kaznivim dejanjem iz sovražstva in sovražnemu govoru, podpori žrtvam kaznivih dejanj in napredku pri delu v zvezi s hrambo podatkov. Poseben poudarek bi moral biti na izboljšanju učinkovitosti instrumentov vzajemnega priznavanja, vključno z evropskim preiskovalnim nalogom in instrumenti, povezanimi z odredbami o začasem zavarovanju in odvzemu. Da bi dosegli te cilje, bi morale prihodnje pobude, kadar je to ustrezno in potrebno, temeljiti na rezultatih strukturiranega in celovitega razmisleka, delu skupine na visoki ravni za dostop do podatkov, krogih medsebojnega ocenjevanja in ocenah učinka. Svet bo v sodelovanju z drugimi institucijami EU nadaljeval sedanji razmislek o prihodnosti kazenskega prava EU.
34. Organizirani kriminal zadeva verigo kazenskega pravosodja kot celoto. Da bi se lahko borili proti kriminalnim mrežam in njihovim poslovnim modelov v EU in zunaj nje, morajo pristojni organi okrepiti svoje sodelovanje ter s tem zagotoviti ustrezno nadaljnje ukrepanje. Delovanje večine najbolj nevarnih kriminalnih mrež presega meje EU, zato je pravosodno sodelovanje s tretjimi državami bistvenega pomena, saj omogoča lažji pregon in privedbo članov kriminalnih mrež pred sodišče.
35. Države članice in Komisija bodo še naprej zavzeto podpirale Evropsko pravosodno mrežo v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropsko pravosodno mrežo v kazenskih zadevah, pa tudi druge ustrezne mreže, katerih cilj je poglobiti pravosodno sodelovanje, ter bodo dodatno preučile, kako bi lahko te mreže čim boljše izkoristile.
36. V spreminjajočem se globalnem političnem okolju je ključna usklajena zunanja razsežnost območja svobode, varnosti in pravice. Zato bi si morala EU še naprej prizadevati za poglobitev pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami v civilnih in kazenskih zadevah.

37. Neizzvana in neupravičena ruska vojna agresija proti Ukrajini je pokazala, kako potrebni so učinkoviti pravni in operativni odzivi za boj proti nekaznovanju za kazniva dejanja agresije in druga najhujša kazniva dejanja po mednarodnem pravu. EU bo zato še naprej zavzeto podpirala usklajevanje in sodelovanje med vsemi pristojnimi organi na mednarodni in nacionalni ravni, da bi z uspešnimi preiskavami in pregonom najhujših mednarodnih kaznivih dejanj zagotovili, da bodo tisti, ki so odgovorni za ta kazniva dejanja, v celoti odgovarjali zanje.
38. Agencije EU na področju pravosodja in notranjih zadev imajo ključno vlogo pri doseganju ciljev, določenih v strateških smernicah. Da bi okrepili podporo, ki jo zagotavljajo državam članicam, morajo biti v celoti operativne in učinkovite, da bi lahko izpolnjevale svoje naloge ter pri tem dopolnjevale in ne nadomeščale dejavnosti – tudi v zunanji razsežnosti – in pristojnosti organov držav članic. Pri morebitnih prihodnjih revizijah njihovih mandatov bi bilo treba v celoti upoštevati podporno vlogo, ki jim je dodeljena, jih prilagoditi ugotovljenim potrebam na terenu in oceniti izvedljivost morebitnih novih nalog. Tudi Evropsko javno tožilstvo kot neodvisni organ Evropske unije mora biti popolnoma operativno in učinkovito, da bi lahko zaščitilo finančne interese Evropske unije v skladu s Pogodbama. Prizadevati bi si bilo treba za tesnejše sodelovanje med agencijami, organi in državami članicami ter zagotoviti, da se njihovo strokovno znanje upošteva že v zgodnjih fazah oblikovanja politik.

39. Dobre institucionalne delovne metode bodo v prihodnjih letih bistvene pri zagotavljanju učinkovitosti zakonodajnega postopka in podpiranju strateških smernic za zakonodajno in operativno načrtovanje na območju svobode, varnosti in pravice. V ta namen in ob doslednem spoštovanju pristojnosti institucij EU:

- naj institucije EU v vseh fazah zakonodajnega postopka posebno pozornost namenijo skladnosti in doslednosti prihodnjih pobud na področju pravosodja in notranjih zadev;
- je nujno, da se zakonodajne pobude, ki niso s področja pravosodja in notranjih zadev in ki pomembno vplivajo na notranjo varnost ter pri katerih se uporabljajo koncepti ali ki vplivajo na instrumente, ki se nanašajo predvsem na sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev, že v pripravljalni fazi bolje usklajujejo;
- je bistveno, da vsi novi zakonodajni predlogi in pobude na področju pravosodja in notranjih zadev temeljijo na dokazih ter so podprti s smiselnimi ocenami učinka, ki dokazujejo njihovo dodano vrednost, pri čemer je treba upoštevati subsidiarnost, sorazmernost in učinke na različne pravne sisteme in tradicije držav članic, pa tudi finančne posledice na nacionalni ravni. Izrecno je treba upoštevati načelo, da nacionalna varnost ostane v izključni pristojnosti vsake države članice. Potrebni so nadaljnji ukrepi za zagotovitev temeljite ocene učinka na notranjo varnost, zlasti učinka na organe odkrivanja in pregona ter pravosodne organe, ter na temeljne pravice državljanov in državljanek in ranljivih oseb, hkrati pa si bo treba nenehno prizadevati, da bosta varnost in spoštovanje temeljnih pravic ustrezno vključena v različne politike EU, da bi tako vsestransko spodbujali vključevanje teh ciljev kot sestavnih delov v vse politične pobude na območju svobode, varnosti in pravice;

- bi morale vse institucije zagotoviti, da se uporabljajo ustrezne pravne podlage, da bi zagotovili, da se pri zakonodajnih predlogih upošteva sistem za dodeljevanje pristojnosti iz Pogodb ter da se zato v zakonodajnem postopku upoštevajo posebnosti področja pravosodja in notranjih zadev;
- bo nujno treba ohranjati in krepiti skladnost in doslednost različnih področij politike v okviru pravosodja in notranjih zadev, hkrati pa ohranjati območje svobode, varnosti in pravice ter njegovo enotnost, pa tudi skladnost schengenskega pravnega reda, po potrebi v tesnem sodelovanju s pridruženimi schengenskimi državami.

*

Institucije EU in države članice naj zagotovijo ustrezno zakonodajno in operativno ukrepanje na podlagi teh smernic.
